

I. O Krakowie i krakowianach

I.1. Tło geograficzne¹

Kraków rozciąga się z zachodu na wschód pomiędzy 19°47'35"E a 20°13'02"E i z południa na północ między 49°58'04"N a 50°07'32"N. W 2013 roku miał powierzchnię 326,88 km². Kraków jest stolicą województwa małopolskiego. Lokalizacja miasta – niemal w centrum województwa małopolskiego – sprawia, że znajduje się ono jednocześnie niedaleko (do 150 km) innych ważnych ośrodków i regionów. Należą do nich: na zachodzie – Oświęcim i miasta Wyżyny Śląskiej, na północnym zachodzie i północy – region Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej z Częstochową, na północnym wschodzie – Góry Świętokrzyskie z Kielcami i Sandomierzem, na wschodzie – Wieliczka, Bochnia i Tarnów, na południu – zróżnicowane krajobrazowo pasma Beskidów wraz z Tatrami i Zakopanem.

Granice administracyjne Krakowa mają charakter sztuczny, a naturalne są m.in.: odcinki Wisły w okolicy Tyńca czy w Nowej Hucie. Przebieg granic nadaje miastu kształt wydłużonej równoleżnikowo gruszki. Oś hydrograficzną miasta stanowi rzeka Wisła płynąca z zachodu na wschód na długości 40,5 km (Dynowski, 1974). Na całym odcinku krakowskim Wisła jest obwałowana, co wynika z faktu, że cechuje ją zmienność stanów wody i wielkości przepływów w ciągu roku. Wahania stanów wody w profilu Bielany przekraczają 900 cm, przy średnim stanie wynoszącym 182 cm (Siwek i in., 2007). Średni przepływ w profilu Tyniec (1951-1980) wynosi 91,4 m³/s, przy czym najniższy zanotowany wynosił 19 m³/s, a najwyższy 2 310 m³/s (Siwek i in., 2007). Na terenie miasta Wisłę zasila 5 dopływów: Rudawa (5,1 km), Prądnik (Białucha – 8,7 km), Dłubnia (8,5 km ze zbiornikiem w Zestawicach), Potok Kościelnicki (9,5 km), Wilga (14,9 km).

Ocenia się, że ogółem w granicach Krakowa są 194 km cieków statych i większych rowów melioracyjnych, przy czym zdecydowanie dominują cieki nieuregulowane (128 km).

¹ Opracowano na podstawie publikacji Ptaszycska-Jackowska D., Maciejowski W., 2011, *Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji*, [w:] M. Mika (red.), *Kraków jako ośrodek turystyczny*, IGiP UJ, Kraków, s. 57-86

Położenie Krakowa sprawia, że miasto cechuje silne zróżnicowanie pod względem przyrodniczym. Na północy wznosi się pas wyżyn, gdzie dominują szerokie garby i pagóry o łagodnych stokach, które osiągają wysokość 275-300 m n.p.m. Stanowią północną ostonę miasta i wpływają na kształtowanie się jego klimatu (German, 2007).

Centralne i południowe dzielnice Krakowa zajmuje zróżnicowany przyrodniczo pas przedgórskiego obniżenia, w którego granicach znajduje się aż 91% powierzchni miasta. Od zachodu jest to fragment Bramy Krakowskiej, gdzie wznoszą się najwyższe położone punkty w mieście: Zrąb Sowińca (355 m n.p.m.) oraz dwa historyczne kopce (kopiec Piłsudskiego – 383,6 m n.p.m. i kopiec Kościuszki – 326,5 m n.p.m.). W mezoregionie fizycznogeograficznym Równina Nadwiślańska znajduje się najniższe położony fragment miasta: 187 m n.p.m. Krajobraz tworzy szeroka pradolina polodowcowa, której środkiem równoleżnikowo płynie Wisła. Zaś Pogórze Krakowskie stanowi pas szerokich garbów i pagórów, niekiedy przekraczających wysokość 300 m n.p.m. Najbardziej na południe wysunięte krańce Krakowa (północny skraj mezoregionu Pogórza Wielickiego) zajmuje wąski pas stanowiący fragment Karpat – niecałe 2% powierzchni miasta.

Klimat Krakowa kształtują napływające i dominujące z Atlantyku masy powietrza polarnego morskiego, których częstość wynosi 57% (Ustrnul, 2007). Latem przynoszą one ochłodzenie, wzrost zachmurzenia i przelotne opady, a zimą powodują ocieplenie. Znacznie rzadziej – częstość około 21% – napływa nad Kraków powietrze polarne kontynentalne. W okresie zimowym przynosi ono ochłodzenie związane z zimnymi masami powietrza Wyżu Azjatyckiego, a latem jest przyczyną ocieplenia (Hess, 1969). Inne masy powietrza zalegają nad Krakowem i powodują występowanie nad miastem frontów atmosferycznych przez 40% dni w roku (Ustrnul, 2007). Średnia roczna wartość ciśnienia atmosferycznego w Krakowie (stulecie 1901-2000) wynosi 989,7 hPa (Trepieńska, 2007). Ciśnienie jest generowane częściej przez układy wyżowe – 52%, które największą częstość osiągają wczesną jesienią i w zimie (ponad 60%), podczas gdy niż dominuje na przełomie zimy i wiosny oraz późną jesienią (Niedźwiedź, 1969). Różnice ciśnienia implikują powstawanie wiatrów. W mieście dominują wiatry zachodnie – 24,2% i południowo-zachodnie – 23,8%, z mniejszą częstością występują wiatry z całego sektora wschodniego – 26,9% (Kowanetz, 2007). Silne rozczłonkowanie i deniwelacje terenu w granicach miasta znacznie wpływają na rozkład temperatury. Średnia roczna temperatura powietrza w Krakowie (stulecie 1901-2000) wynosi 8,7°C (Piotrowicz, 2007), przy czym zaznacza się zróżnicowanie jej rozkładu przestrzennego. W miarę przemieszczania się od centrum w kierunku południowo-zachodnim następuje powolny spadek średniej rocznej temperatury powietrza (Matuszko i in., 2007). Nad Krakowem występuje miejska wyspa ciepła (MWC) mająca dwa centra – nad Śródmieściem oraz nad obszarem Nowej Huty (Piotrowicz, 2007). Niezależnie od tego charakterystycznym zjawiskiem są inwersje temperatury, które występują w dolinie Wisły z częstością ponad 100 dni w roku (Hess, 1974). Z inwersjami wiąże się spotykane o każdej porze roku mgły, przy czym dni z mgłą jest najmniej na obrzeżach miasta, natomiast najwięcej w jego centrum. Średnie sumy opadów rocznych wahają się w granicach Krakowa od 650 mm (na obszarze Nowej Huty) do ponad 750 mm (południowe obrzeża miasta). W samym centrum suma opadów rocznych (stulecie 1901-2000) wynosi 679,1 mm (Twardosz, 2007). Maksimum opadów występuje latem (czerwiec i lipiec), minimum zaś zimą (styczeń i luty).

Klimat w regionie jest umiarkowany, o charakterze przejściowym między klimatem morskim a kontynentalnym. Charakteryzuje się on dużą zmiennością pogody i znacznymi wahaniami przebiegu pór roku w następujących po sobie latach.

Średnia roczna temperatura w 2013 roku wyniosła 9,4°C. Najcieplejszym miesiącem był lipiec ze średnią temperaturą 20,3°C. Najzimniejszym miesiącem był styczeń ze średnią temperaturą -1,8°C. Maksymalna temperatura powietrza w 2013 roku wyniosła 38,3°C – 8 sierpnia, a minimalna – 24 marca -13,1°C. Suma rocznych opadów atmosferycznych wyniosła 760 mm, maksymalny opad miał miejsce 24 czerwca – 55,9 mm. Liczba dni z pokrywą śnieżną 68 i 261 dni z ustaniem > 0,1 godziny (dane meteorologiczne ze stacji pomiarowej w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Kraków jest drugim co do wielkości miastem w Polsce. Dotyczy to zarówno liczby ludności, jak i wielkości powierzchni. Zajmuje 327 km² i jest podzielony na 18 pomocniczych dzielnic (I-XVIII). Każda z dzielnic ma swoją nazwę i numer (więcej w rozdziale XVI. Zarządzanie samorządowe).

Kraków posiada strategiczne położenie komunikacyjne, łączące główne szlaki turystyczne i tranzytowe (Tatry – Morze Bałtyckie, Frankfurt – Kijów).

I.2. Demografia

I.2.1. Ludność na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Krakowie

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na koniec grudnia 2013 roku liczba ludności Krakowa wynosiła 758 992 osoby, co stanowiło 22,6% ogólnej liczby ludności województwa małopolskiego, a 2% ludności w Polsce. W ujęciu rocznym liczba ludności Krakowa zwiększyła się o 658 osób. Kobiety stanowiły 53,4% populacji, a współczynnik feminizacji wyniósł 115, wobec 106 kobiet na 100 mężczyzn w województwie.

W 2013 roku mieszkańcy Krakowa zawarli 3 266 małżeństw, urodziło się 7 372 dzieci, zmarły 7 173 osoby, w tym 29 niemowląt. W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby zawartych małżeństw oraz zgonów odpowiednio o 5,3% i 2,2%. Liczba urodzeń żywych w tym okresie zwiększyła się o 0,4%. Przyrost naturalny był dodatni – 199 osób. Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 0,3‰ wobec 0,01‰ w 2012 roku (w województwie kształtował się na poziomie 1,2‰). Od trzech lat z rzędu saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały było dodatnie i w 2013 roku wyniosło 1 009 osób (rok wcześniej 738 osób, a w 2011 roku 975).

Tabela I.1. Wybrane wskaźniki demograficzne dla Polski, województwa małopolskiego i Krakowa w latach 2007-2013

	Rok	Polska	Województwo małopolskie	Kraków
Liczba ludności faktycznej (w tys.)	2007	38 115,6	3 279,0	756,6
	2008	38 135,9	3 287,1	754,6
	2009	38 167,3	3 298,3	755,0
	2010	38 529,9	3 336,7	757,7
	2011	38 538,4	3 346,8	759,1
	2012	38 533,3	3 354,1	758,3
	2013	38 495,7	3 360,6	759,0
Gęstość zaludnienia (w os./km ²)	2007	122	216	2 315
	2008	122	217	2 309
	2009	122	217	2 310
	2010	123	220	2 319
	2011	123	220	2 323
	2012	123	221	2 320
	2013	123	221	2 322
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	2007	107	106	114
	2008	107	106	114
	2009	107	106	114
	2010	107	106	114
	2011	107	106	114
	2012	107	106	115
	2013	107	106	115

Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	2007	0,30	1,40	-0,6
	2008	0,92	2,18	0,57
	2009	0,86	2,27	0,94
	2010	0,91	2,25	1,04
	2011	0,34	1,74	0,56
	2012	0,01	1,35	0,01
	2013	-0,46	1,20	0,26
Saldo migracji stałej na 1 tys. ludności	2007	-0,50	0,80	0,50
	2008	-0,39	0,69	-0,08
	2009	-0,03	1,34	0,56
	2010	-0,06	1,34	0,56
	2011	-0,11	1,29	1,29
	2012	-0,17	1,07	0,97
	2013	-0,52	0,84	1,33

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Tabela I.2. Ludność Krakowa w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem, z tego:	756 583	754 624	755 000	757 740	759 137	758 334	758 992
kobiety	402 661	401 618	402 111	404 087	404 918	405 051	405 368
mężczyźni	353 922	353 006	352 889	353 653	354 219	353 283	353 624

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE, WYDZIAŁ INFORMATYKI

Tabela I.3. Ruch naturalny w Krakowie w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe ogółem, z tego:	6 755	7 537	7 889	7 848	7 417	7 343	7 372
kobiety	3 239	3 640	3 857	3 788	3 523	3 543	3 575
mężczyźni	3 516	3 897	4 032	4 060	3 894	3 800	3 797
Zgony ogółem, w tym:	7 167	7 116	7 198	7 081	6 995	7 334	7 173
kobiety	3 606	3 576	3 554	3 606	3 535	3 641	3 717
mężczyźni	3 561	3 540	3 644	3 475	3 460	3 693	3 456
niemowlęta	49	29	29	29	30	23	29
Przyrost naturalny	-412	421	691	767	422	9	199
Zawarte małżeństwa	4 214	4 420	4 412	4 078	3 732	3 447	3 266
Rozwody	1 630	1 658	1 594	1 165	1 852	1 664	1 204

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Dane z Urzędu Statystycznego dotyczące ruchu naturalnego są opracowywane z uwzględnieniem kryterium terytorialnego, według klucza przyjętego w statystyce publicznej:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem
- rozwody – według miejsca zameldowania osoby wnoszącej powództwo
- urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka
- zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej

Tabela I.4. Liczba ludności w Krakowie oraz sąsiednich powiatach w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kraków	756 583	754 624	755 000	757 740	759 137	758 334	758 992
Powiat krakowski ogółem, z tego gminy:	247 903	250 395	253 344	256 260	261 857	264 639	266 649
Czernichów	12 935	13 058	13 232	13 414	13 731	13 887	13 984
Igołomia-Wawrzeńczyce	7 644	7 664	7 701	7 723	7 767	7 751	7 724
Iwanowice	8 407	8 508	8 589	8 602	8 640	8 742	8 837
Jerzmanowice- -Przegonia	10 539	10 559	10 644	10 671	10 652	10 683	10 743
Kocmyrzów- -Luborzyca	13 398	13 522	13 720	13 948	14 319	14 535	14 605
Krzeszowice	31 627	31 809	31 894	32 044	32 417	32 474	32 492
Liszki	15 812	15 990	16 112	16 225	16 267	16 465	16 563
Michałowice	8 076	8 215	8 442	8 671	9 356	9 538	9 721
Mogilany	11 518	11 697	11 940	12 216	12 663	12 912	13 221
Skąta	9 659	9 695	9 809	9 919	10 163	10 278	10 354
Skawina	41 486	41 708	41 947	42 099	42 813	43 006	43 088
Słomniki	13 618	13 663	13 723	13 761	13 808	13 791	13 730
Sułoszowa	5 855	5 902	5 911	5 882	5 825	5 830	5 805
Świątniki Górne	8 749	8 791	8 870	8 995	9 402	9 518	9 633
Wielka Wieś	9 605	9 713	9 946	10 172	10 517	10 754	10 946
Zabierzów	22 749	23 129	23 412	23 785	24 475	24 798	25 044
Zielonki	16 226	16 772	17 452	18 133	19 042	19 677	20 159
Powiat wielicki ogółem, z tego gminy:	107 305	108 767	110 400	112 161	115 356	116 799	118 553
Biskupice	8 738	8 847	8 986	9 121	9 347	9 479	9 624
Gdów	16 558	16 661	16 802	16 943	17 203	17 377	17 532
Kłaj	9 919	10 015	10 054	10 175	10 440	10 494	10 559
Niepołomice	22 753	23 112	23 491	23 952	24 689	25 057	25 607
Wieliczka	49 337	50 132	51 067	51 970	53 677	54 392	55 231

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Tabela I.5. Saldo migracji stałej ludności w Krakowie oraz sąsiednich powiatach w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kraków	358	-62	412	416	975	738	1 009
Powiat krakowski ogółem, z tego gminy:	1 972	1 936	2 480	2 541	2 357	2 252	2 057
Czernichów	117	110	134	166	118	101	119
Igołomia- -Wawrzeńczyce	-9	18	14	15	-21	-5	1
Iwanowice	112	62	85	35	65	78	80
Jerzmanowice- -Przegonia	42	22	77	0	23	31	44
Kocmyrzów- -Luborzyca	146	120	196	223	213	180	185
Krzeszowice	159	133	99	88	149	104	89
Liszki	97	96	49	74	57	102	113

Michałowice	212	116	219	209	154	148	180
Mogilany	163	98	176	241	160	164	222
Skąta	27	66	83	105	113	130	81
Skawina	-8	42	174	75	69	115	-29
Słomniki	29	26	16	51	12	-18	-21
Sułoszowa	-14	0	-6	-12	-9	13	-14
Świątniki Górne	63	47	35	91	94	96	98
Wielka Wieś	227	143	201	196	184	152	203
Zabierzów	293	272	316	378	384	331	306
Zielonki	338	565	612	606	592	530	400
Powiat wielicki ogółem, z tego gminy:	1 265	1 063	1 367	1 412	1 437	1 158	1 379
Biskupice	69	32	108	94	70	115	97
Gdów	90	14	71	89	97	71	105
Kłaj	37	53	40	112	82	42	46
Niepołomice	396	285	359	386	442	336	460
Wieliczka	673	679	789	731	746	594	671

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

W Krakowie odnotowano dodatnie saldo migracji. W trzech gminach powiatu krakowskiego: w Sułoszowej, Słomnikach i w Skawinie, odnotowano ujemne saldo migracji. Natomiast w powiecie wielickim wzrosło saldo migracji. W strefie podmiejskiej z powiatu krakowskiego i wielickiego w latach 2007-2013 wykazano przyrost liczby ludności w wyniku migracji – łącznie ponad 24 500 osób.

Tabela I.6. Struktura płci i wieku ludności Krakowa w latach 2011-2013

	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Wiek przedprodukcyjny ¹	116 768	117 148	118 177	56 745	56 894	57 458	60 023	60 254	60 719
Wiek produkcyjny ² , z tego:	491 437	485 849	480 990	244 091	241 156	238 100	247 346	244 693	242 890
mobilny	318 252	316 264	314 713	162 642	162 126	161 433	155 610	154 138	153 280
niemobilny	173 185	169 585	166 277	81 449	79 030	76 667	91 736	90 555	89 610
Wiek poprodukcyjny ³	150 932	155 337	159 825	104 082	107 001	109 810	46 850	48 336	50 015
Ogółem	759 137	758 334	758 992	404 918	405 051	405 368	354 219	353 283	353 624

¹wiek przedprodukcyjny: 0-17 lat²wiek produkcyjny: 18-59 lat (kobiety) i 18-64 lata (mężczyźni); wiek mobilny: 18-44 lata; wiek niemobilny: 45-59 lat (kobiety), 45-64 lata (mężczyźni)³wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni)

ŹRÓDŁO: URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku, populacja osób w wieku produkcyjnym stanowiła 63,4% i po raz kolejny miał miejsce niewielki spadek. Nieznaczny wzrost: do poziomu 15,6%, dotyczył odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym. Duży wzrost w 2013 roku dotyczył udziału ludności w wieku poprodukcyjnym: z 20,4% w 2012 roku do poziomu 21,1% ogółu ludności (w 2011 roku – 19,9%). Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, wzrósł z 56 do 58 osób (w 2011 roku – 54 osoby).

I.2.2. Prognoza demograficzna

Prezentowana poniżej prognoza demograficzna, obejmująca lata 2013-2035, została przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny. Jest ona spójna z obowiązującą od połowy 2008 roku prognozą dla województw na lata 2008-2035. Podstawę obliczeń stanowiły stany ludności według płci, wieku i powiatów na dzień 31 grudnia 2007 roku, w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 31 grudnia 2007 roku.

Tabela I.7. Prognoza liczby ludności dla Krakowa na lata 2013-2035 według płci i funkcjonalnych grup wieku, stan na koniec roku dla wybranych lat

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	2013			2015			2020		
	762 964	355 366	407 598	765 669	356 340	409 329	771 298	358 762	412 536
0-2	22 823	11 752	11 071	22 793	11 738	11 055	21 441	11 049	10 392
3-6	29 105	14 975	14 130	30 297	15 556	14 741	30 467	15 651	14 816
7-12	36 321	18 678	17 643	38 302	19 740	18 562	44 208	22 687	21 521
13-15	17 610	9 090	8 520	17 449	9 040	8 409	19 234	9 914	9 320
16-18	19 695	9 835	9 860	18 932	9 453	9 479	18 724	9 483	9 241
18	6 708	3 361	3 347	6 249	3 075	3 174	6 058	3 012	3 046
19-24	62 667	31 626	31 041	58 927	29 692	29 235	53 359	27 003	26 356
0-17 ¹	118 846	60 969	57 877	121 524	62 452	59 072	128 016	65 772	62 244
18-59/64 ²	488 623	246 882	241 741	481 670	244 129	237 541	465 856	236 191	229 665
18-44 ²	323 656	158 071	165 585	321 011	156 115	164 896	303 348	146 379	156 969
45-59/64 ²	164 967	88 811	76 156	160 659	88 014	72 645	162 508	89 812	72 696
60+/65+ ³	155 495	47 515	107 980	162 475	49 759	112 716	177 426	56 799	120 627
	2025			2030			2035		
Ogółem	773 593	359 975	413 618	772 256	359 563	412 693	769 095	358 492	410 603
0-2	19 270	9 933	9 337	17 745	9 148	8 597	17 776	9 165	8 611
3-6	28 267	14 530	13 737	25 504	13 111	12 393	23 963	12 320	11 643
7-12	44 705	22 957	21 748	41 606	21 377	20 229	37 547	19 294	18 253
13-15	22 192	11 409	10 783	22 202	11 421	10 781	20 473	10 539	9 934
16-18	22 181	11 254	10 927	23 814	12 069	11 745	23 002	11 661	11 341
18	7 010	3 556	3 454	7 870	3 970	3 900	7 723	3 897	3 826
19-24	53 737	27 318	26 419	59 862	30 376	29 486	62 660	31 792	30 868
0-17 ¹	129 605	66 527	63 078	123 001	63 156	59 845	115 038	59 082	55 956
18-59/64 ²	460 248	231 634	228 614	463 307	233 390	229 917	459 967	234 282	225 685
18-44 ²	277 084	133 789	143 295	254 630	123 509	131 121	246 070	119 572	126 498
45-59/64 ²	183 164	97 845	85 319	208 677	109 881	98 796	213 897	114 710	99 187
60+/65+ ³	183 740	61 814	121 926	185 948	63 017	122 931	194 090	65 128	128 962

¹wiek przedprodukcyjny: 0-17 lat

²wiek produkcyjny: 18-59 lat (kobiety) i 18-64 lata (mężczyźni); wiek mobilny: 18-44 lata; wiek niemobilny: 45-59 lat (kobiety), 45-64 lata (mężczyźni)

³wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni)

ŹRÓDŁO: GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, PROGNOZA DLA POWIATÓW I MIAST NA PRAWIE POWIATU ORAZ PODREGIONÓW NA LATA 2013-2035

Według prognozy liczba ludności Krakowa do 2025 roku będzie wolno rosła, po czym nieznacznie spadnie. Według przewidywań GUS ujemny przyrost naturalny będzie się pogłębiał (liczba urodzeń będzie spadała, natomiast wzrośnie liczba zgonów), zaś saldo migracji statych nieznacznie wzrośnie. Ponadto, coraz bardziej zacierać się będzie granica pomiędzy ościennymi gminami a miastem. Często bowiem ludzie mieszkają poza Krakowem, a pracują

i korzystają z infrastruktury w mieście. W 2025 roku najliczniejszym rocznikiem (obecnie są to 31-latkowie) będzie grupa 43-latków. W wiek produkcyjny niemobilny zacznie wchodzić pokolenie wyżu demograficznego lat 70./80. XX wieku. W 2035 roku aż ¼ ludności będą stanowić osoby w wieku poprodukcyjnym.

I.2.3. Ludność na podstawie obowiązku meldunkowego

Wydział Spraw Administracyjnych UMK prowadzi w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych postępowania administracyjne w sprawach ewidencji ludności z zakresu obowiązku meldunkowego i dowodów osobistych, które prezentują liczbę mieszkańców wyłącznie w oparciu o meldunki (zadanie zlecone z administracji państwowej). Oznacza to, że dane te ujmują również osoby, które będąc stałymi mieszkańcami Krakowa są zameldowane czasowo w innej gminie na terenie kraju. Dane nie uwzględniają natomiast salda migracji nierejestrowanej, uzyskiwanego przez urzędy statystyczne w trakcie spisów ludności. Nie uwzględniono również mieszkańców, którzy zameldowali się na czasowy pobyt poniżej 3 miesięcy.

Według danych z ewidencji ludności i dowodów osobistych wzrosła ogólna liczba mieszkańców w Krakowie. Ten fakt spowodowany był wzrostem liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy o 842 osoby, tj. o 2,3%. W porównaniu do 2012 roku liczba osób zameldowanych na stałe spadła o 274 osoby, a w 2011 roku o 116 osób. Przy czym w 2012 roku zlikwidowano obowiązek meldunku czasowego.

Nie zmieniała się od kilku lat struktura geograficzna zamieszkania i zameldowania mieszkańców miasta. Nadal najwięcej osób zameldowanych było w Dzielnicy IV – Prądnik Biały (liczba ludności – 71 143 osoby), natomiast najmniej w Dzielnicy IX – Łagiewniki-Borek Fałęcki (liczba ludności – 16 852 osoby). Najwięcej osób zameldowanych na pobyt czasowy było w Dzielnicy V – Krowodrza, gdzie znajduje się tzw. miasteczko studenckie (7 020 osób) oraz w Dzielnicy I – Stare Miasto (4 768 osób). Najniższą liczbę osób zameldowanych czasowo, podobnie jak w roku ubiegłym, zanotowano w Dzielnicy XVII – Wzgórza Krzesławickie (372 osoby).

Tabela I.8. Ludność Krakowa na podstawie danych z ewidencji ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem, z tego:	745 844	744 327	741 914	741 193	741 662
kobiety	399 612	399 304	398 306	398 591	398 871
mężczyźni	346 232	345 023	343 608	342 602	342 791
Zameldowani na pobyt stały ogółem, z tego:	704 926	705 164	704 702	704 586	704 213
kobiety	379 017	379 296	379 183	378 389	379 271
mężczyźni	325 909	325 868	325 519	325 197	324 942
Zameldowani na pobyt czasowy ogółem, z tego:	40 918	39 163	37 212	36 607	37 449
kobiety	20 595	20 008	19 123	19 202	19 600
mężczyźni	20 323	19 155	18 089	17 405	17 849

ŹRÓDŁO: DANE OPRACOWANE PRZEZ WYDZIAŁ INFORMATYKI ZE ZBIORU PROWADZONEGO PRZEZ WYDZIAŁ SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

Dane prezentowane przez Urząd Stanu Cywilnego w Krakowie dotyczą wszystkich zdarzeń demograficznych mających miejsce na terenie miasta. Informacje na temat urodzeń, małżeństw i zgonów dotyczą również osób niebędących mieszkańcami Krakowa, a więc takich, które urodziły się, zmarły bądź zawierały małżeństwo w Krakowie. Mając to na uwadze, należy stwierdzić, że opierając się tylko na danych, które posiada Urząd Stanu Cywilnego, nie można ocenić sytuacji demograficznej mieszkańców Krakowa. W 2013 roku sporządzono 16 589 aktów urodzeń (mniej o 0,2%, tj. o 29 aktów w porównaniu do ubiegłego roku), w tym 7 779 aktów dla dziewczynek. Spadła liczba sporządzonych aktów małżeńskich o 5,5%, liczba sporządzonych aktów zgonów o 3,4% oraz wyroków sądowych orzekających rozwód o 9,4%; wzrosła natomiast liczba wyroków orzekających separację: o 15%. Zawarte zostały tylko 1 843 śluby konkordatowe, wobec 2 019 w 2012 roku oraz wydano 269 zaświadczeń o zdolności do zawarcia małżeństwa za granicą kraju. Miesiące, w których najwięcej zostało zawartych małżeństw (sporządzonych aktów): czerwiec (494), lipiec (456), sierpień (564), wrzesień (538) i październik (415).

Tabela I.9. Ruch naturalny w oparciu o akty Urzędu Stanu Cywilnego w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba sporządzonych aktów urodzeń	14 174	15 968	16 995	16 927	16 285	16 618	16 589
Liczba sporządzonych aktów zgonów	9 678	9 579	9 684	9 374	9 405	9 871	9 538
Liczba sporządzonych aktów małżeństw	4 964	4 991	4 982	4 589	4 266	3 983	3 764
Liczba wyroków sądowych orzekających separację	94	86	90	82	78	47	54
Liczba wyroków sądowych orzekających rozwód	1 469	1 577	1 515	1 346	1 467	1 454	1 317

ŹRÓDŁO: URZĄD STANU CYWILNEGO UMK

W 2013 roku nie zmieniły się najpopularniejsze imiona nadawane dzieciom w Krakowie i należały do nich:

- imiona żeńskie: Zuzanna, Julia, Lena, Aleksandra, Zofia, Hanna, Maja
- imiona męskie: Jakub, Jan, Kacper, Antoni, Filip, Szymon, Michał

W 2013 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w Krakowie odbyły się jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego.

Tabela I.10. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego w latach 2012-2013

	2012	2013
50-lecie	283 pary	220 par
55-lecie	34 pary	29 par
60-lecie	45 par	50 par
65-lecie	1 para	3 pary
70-lecie	brak	1 para

ŹRÓDŁO: URZĄD STANU CYWILNEGO UMK

Zostało także zorganizowanych 48 (wobec 22 w 2012 roku) uroczystości 100-lecia urodzin dla jubilatów, spośród których 18 osób wyraziło chęć zorganizowania przez USC obchodów w domu jubilata.

Podsumowanie

W 2013 roku:

- Nieznacznie wzrosła liczba ludności: do 758 992 osób, przez co zwiększyła się gęstość zaludnienia do 2 321 osób/km²
- Przyrost naturalny wynosił 0,3‰ od 6 lat był dodatni
- Saldo migracji stałej wyniosło 1,3‰ – dodatnie od 3 lat
- Liczba zawartych małżeństw spadła o 5,3%, tj. 181 małżeństw – trend spadkowy od 5 lat
- Zwiększyła się liczba mieszkańców tzw. strefy podmiejskiej: w latach 2007-2013 o ponad 24 500 osób, a w 2013 roku o 3 764 osoby
- Wzrósł udział osób w wieku przedprodukcyjnym z 15,4% do 15,5%, pomimo wzrostu liczby osób z 117 148 do 118 177
- Pogłębiał się proces starzenia się mieszkańców Krakowa – udział osób w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej) wzrósł z 20,5% do 21,1%
- Współczynnik obciążenia ekonomicznego wyniósł 58 osób